

అర్ధం కాలేదు.

“పరూక్తో మనమ్యాయికి నిఖా పక్కా చేసుకుని వచ్చాను.. అని నాన్న చెప్పినప్పుడు, అమ్మ భీకరంగా పోట్లాడిన విషయం తనకు గుర్తుంది. దెబ్బలు తింటూ కూడా అమ్మ ఆడవులలా గర్జిస్తూనే ఉన్నది.

పరూక్కు దాదాపు నలభై ఐదేళ్లుంటాయి. ఇద్దరు కూతుర్లు. వాళ్లకు పెళ్లిళ్లు అయ్యాయి. రెండేళ్లకితం అతని భార్య గుండెబబ్బుతో చనిపోయింది. ఆఫ్రీన్ను రెండో పెళ్లి చేసుకోవాలని అతని ఉబలాటం. లాడబజార్లో అతనికి గాజుల దుకాణం ఉంది. డబ్బుకు కొడువ లేదు. అజహర్ బలహీనతలేమిటో అతనికి తెలుసు.

* * *

“అంత అందమైన కూతురుండగా సారాయి తాగా ల్నిన ఖర్చేం పట్టింది? బాగా డబ్బున్నవాడికిచ్చి నిఖా చేశావనుకో.. అప్పుడు రోజూ ఫారెన్ విస్తీ తాగొచ్చు” అంటూ ఉచ్చులోకి లాగాడు పరూక్.

“అంత డబ్బున్నా పెళ్లికాని యువకులు మన ఇలా ఖాలో ఎవరున్నారు?” అని అజహర్ అడిగినప్పుడు..

“యువకులే కావాలా? రెండో పెళ్లివాళ్లు పనికిరాదా? వాళ్ల దగ్గరే లక్షలకు లక్షలు మూల్యంంటాయి” అంటూ మరింత ఉచ్చు బిగించాడు.

“ఎవరో ఎందుకు? నేనే చేసుకుంటాను. నీ అప్పు లన్నీ తీరుస్తాను. నీకు కొత్త ఆటో కొనిస్తాను. ఆలో చించు”.. అంటూ తన చివర ఆస్త్రం ప్రయోగించాడు. ఆ గాలానికి అజహర్ చిక్కుకున్నాడు.

“పదిహేనేళ్ల మనమ్యాయిని ఆ పరూక్కు ఇచ్చి పెళ్లి చేస్తారా? మీకేమైనా మతి పోయిందా? మీకన్నా వయ సులో పదేళ్లు పెద్దవాడు కదండీ! డబ్బుకు ఆశపడి కూతురు జీవితంలో నిప్పులు పోస్తారా?!” అంటూ నిలదీసింది ఫరీదా.

“అరబ్ నిఖాల గురించి వినలేదా? పదిహేను పదహారేళ్ల అమ్మాయిల్ని అరబ్ ఏళ్లు దాటిన అరబ్ షేకులకిచ్చి నిఖాలు చేయడం లేదా? నేను చేస్తున్నది అంతకంటే ఘోరమేమీ కాదే!” అన్నాడు.

“దాన్ని నిఖా చేయడం అనరు. కూతుర్ని అమ్ముకో వడం అంటారు. అలాంటి వాళ్ళి తండ్రి అనరు.. ‘ధూ!’ అని ఊస్తారు” అంటూ.. పక్కన ‘ధూ!’ అంటూ ఊసింది.

అజహర్ కుడికాలితో ఆమె డొక్కలో తన్నాడు. పెద్దగా అరుస్తూ కింద పడిపోయింది.

“నువ్వు కూతుర్ని కన్నా ఎందుకు భరించానో తెలుసా? దండ్రిగా మెహర్ వస్తుందన్న ఆశతోనే! నువ్వు చచ్చి గివెట్టినా ఈ పెళ్లి ఆగదు” అన్నాడు.

అదంతా గుర్తుకొచ్చి ఆఫ్రీన్ మనసంతా వికలమై పోయింది. నిఖా జరక్కండా అమ్మ ఎలా ఆపుతుందో ఎంత ఆలోచించినా అర్ధం కాలేదు.

* * *

ఇంటి ముందు షామియానా వేసి, అక్కడ పరూక్ను, బంధువుల్ని కూచోబెట్టాడు అజహర్. ఇంటిలోపల ఆఫ్రీన్ పెళ్లి బట్టల్లో మెరిసిపోతున్నది. పెళ్లి ఇష్టంలేదని పోట్లాడిన తల్లికూతుళ్ల మొహాల్లో చిరునవ్వులు చూసి.. అజహర్ మొదట కంగారుపడ్డాడు. తన దెబ్బలకు భయ పడి లొంగిపోయి ఉంటారనుకుని గర్వపడ్డాడు.

ఖాజీ వచ్చేశాడు. ఖురాన్లోని కొన్ని సూరాలు చది వాడు. ఇంటి లోపలికి ఇద్దరు సాక్షులతో వెళ్లి ఆఫ్రీన్ ఎదురుగా నిలబడి..

“పరూక్ మియానీ నిఖా కుబూల్ హై?” అని అడిగాడు ఖాజీ.

“నహీ!” అన్నది ఆఫ్రీన్.

ఖాజీ కంగారు పడి..

“కుబూల్ హై! అనాలి బేటీ” అన్నాడు.

“కుబూల్ నహీ హై” అన్నది ఆఫ్రీన్ దృఢంగా..

ఖాజీ నిరుత్తరుడై.. ‘ఏమిటిదంతా? అనేలా అజహర్ వైపు చూశాడు.

అప్పటికే అజహర్ కోపంతో ఊగిపోతున్నాడు.

“చమదాలు ఒలిచేస్తాను. కుబూల్ హై! అని చెప్పు”.. అంటూ ఆఫ్రీన్ భుజం పట్టుకుని కుదిపాడు.

“కుబూల్ నహీ!” అంటూ పెద్దగా అరిచింది ఆఫ్రీన్.

“ఇదంతా నువ్వు, మీ అమ్మా కలిసి పన్నిన పన్నాగం కదా. మిమ్మల్ని వదలను. మీ రక్షం కళ్ల చూస్తాను. కుబూల్ హై! అని చెప్పలేదో.. ముక్కలు ముక్కలుగా నరుకుతాను”.. అజహర్ పిచ్చిపట్టినట్టు అరుస్తున్నాడు.

“దుల్లన్ ఇష్టపూర్వకంగా, ఎవరి ప్రోద్బలం లేకుండా ‘కుబూల్ హై! అనాలి బర్కర్దార్. అప్పుడే నిఖా జరుగు తుంది. బెదిరించి, భయపెట్టి ‘కుబూల్ హై! అనిపించినా.. అది చెల్లదు. ఈ నిఖా జరగదు” అంటూ ఖాజీ బైటికి వెళ్లిపోయాడు.

విషయం తెలుసుకున్న పరూక్.. పూనకం వచ్చిన వాడిలా ఊగిపోయాడు.

“అలే అజహర్! నన్నే మోసం చేస్తావురా? నా బంధువుల ముందు అవమానం చేస్తావురా? నీ అంతు చూస్తారా. నా దగ్గర తీసుకున్న డబ్బులన్నీ కక్కిస్తారా” అంటూ అరుస్తున్నాడు.

ఫరూక్ను బుజ్జుగించడం కోసం బైటికి వెళ్లబోతూ.. ఫరీదా వైపు చూశాడు అజహర్. ఆమె పెదవుల మీద విజ

యగర్వంతో కూడిన నవ్వు చూసి.. “ఇప్పుడు కాదు! వీళ్లందరూ వెళ్లిపోయారని సంగతి తెలుస్తాను” అంటూ పళ్లు కొరికాడు.

ఖాజీతోపాటు మిగతా కులపెద్దలు, బంధువులు వెళ్లడానికి సన్నద్ధమవుతున్న తరుణంలో ఫరీదా బైటికొచ్చి.. “దయచేసి కొద్దిసేపు కూర్చోండి. మీ అందరి సమక్షంలో నేనో నిర్ణయం తీసుకోబోతున్నాను” అన్నది. బురఖా లేకుండా అంతమంది మగవాళ్ల మధ్యకొచ్చి నిలబడ్డ ఫరీదాను చూసి..

“ముందు లోపలికెళ్లు. బేషరం ఔరత్!” అంటూ తిట్టాడు అజహర్.

ఫరీదా అతణ్ణి పట్టించుకోకుండా ఖాజీ వైపు తిరిగి..

“నేను నా షాహర్ కు విడాకులు ఇవ్వాలనుకుంటున్నాను. నాకు ఖులా కావాలి” అన్నది.

ఖాజీ మొదట ఆశ్చర్యానికి లోనైనా.. తన్ను తాను సంబాళించుకుంటూ, అజహర్ వైపు తిరిగి..

“నీ బేగం ఖులా కావాలంటున్నది. నీకు సమ్మతమేనా?” అని అడిగాడు.

అతను సమాధానం చెప్పేలోపలే ఫరీదా కల్పించు కుంటూ..

“అతనికి అభ్యంతరం ఎందుకుంటుంది జనాబ్? చాలా పౌరుషమున్న మగాడు. సంపాదన ఉంది. ఖులా వల్ల మాకు ఇబ్బందిగానీ, అతనికేం నష్టం? నేనతణ్ణి వడ్లంటున్నా.. నువ్వే కావాలి” అని ప్రాధేయపడటానికి అతనికి సిగ్గుశరం లేదనుకుంటున్నారా? అన్నది.

అదంతా అతణ్ణి రెచ్చగొట్టి, ఖులాకు అనుమతి ఇచ్చేలా చేయడంకోసం మాట్లాడిన మాటలు.. ఖులా విషయంలో రకరకాల అభిప్రాయాలు ఉన్నాయని మత పెద్దలు చెప్పారు. భర్త అంగీకారం తెలుపకున్నా.. ఖులా పూర్వయంత్రనని తీర్పు చెప్పే అధికారం ఖాజీకి ఉందని కొంతమంది చెప్పారు. భర్త అనుమతి లేకపోతే ఖులా చెల్లదనీ, భర్త కోర్టుకళ్ల అవకాశం ఉందని మరికొంత మంది అభిప్రాయపడ్డారు. ఇటువంటి అవరోధాలేమీ లేకుండా ఖులా లభించాలని ఫరీదా కోరుకుంది.

ఆమె ఆశించినట్టే అజహర్ పౌరుషానికెళ్లాడు.

“నాకు సమ్మతమే!” అని ఖాజీతో చెప్పాడు.

“ఆమెతో ఫారక్తుని అని చెప్పు. అంటే.. నేను నీనుంచి విడిపోతున్నాను” అని అర్ధం” అన్నాడు ఖాజీ.

అజహర్ ఫరీదా వైపు తిరిగి..

“ఫారక్తుని” అన్నాడు.

ఖాజీ ఖులానామాను తయారుచేసి, వాళ్లిద్దరి సంతకాలతోపాటు నూక్షుల సంతకాలు కూడా తీసుకున్నాడు.

* * *

తమ బట్టలతోపాటు అవసరమైన సామగ్రి సర్దుకొని తల్లికూతుళ్లు ఇంటి బైటికి అడుగుపెట్టారు.

“అమ్మీ.. నిఖా జరక్కండా అడ్డుపడే వ్లానీ!” అని కదా చెప్పావు. ఈ ఖులా గురించి చెప్పనేలేదే. ఇప్పుడు మనం ఎక్కడుంటాం? ఎలా బతుకుతాం?” దిగులుగా అడిగింది ఆఫ్రీన్.

ఫరీదా హాయిగా నవ్వింది.

“వారం కిందే ఓ ఇల్లు అద్దెకు మాట్లాడిపెట్టాను. ఇక బతుకు తెరువు అంటావా!? నాకు ఉచ్చా, అరబ్బీ వచ్చుగా. నలుగురు పిల్లలకు పాఠాలు చెప్పకొన్నైనా బతకొచ్చు. బందిఖానాలో ఉండి, ఆత్మాభిమానం చంపుకొని, పరమాన్నం తినడం కన్నా.. స్వచ్ఛా స్వాతంత్ర్యాలను ఆస్వాదిస్తూ, గంజి నీళ్లు తాగినా అది అమ్మతంతో సమానం. అన్నిటికన్నా తలెత్తుకుని బతకడం ముఖ్యం” అన్నది.

వాళ్లిద్దరూ ముందుకు నడుస్తూ ఉంటే.. సంకెళ్లు తెగివ దుతున్న శబ్దం శ్రావ్యంగా వినిపించసాగింది. ■

సయ్యద్ సలీం

సమాజంలోని సమస్యలను భిన్న కోణాల్లో పరిశీలింపి.. వాటిని కథలుగా మలుస్తున్నారని సయ్యద్ సలీం. ప్రకాశం జిల్లా త్రోవగుంట ఈయన స్వస్థలం. ఎమ్మెస్సీ చేశారు. ఇనకం టాక్స్ డిపార్ట్మెంట్లో అడిషనల్ కమిషనర్గా ఉద్యోగ విరమణ పొందారు. మూడు కవితా సంపుటాలు, పది కథా సంపుటాలు, 30 నవలలు వెలువరించారు. పలు రచనలు ఇతర భాషల్లోకి అనువాదమయ్యాయి. ఆంగ్లంలో 13 పుస్తకాలు, హిందీలో 6 పుస్తకాలు, మరాఠీలో 6, ఒరియాలో 9, కన్నడలో 16, మలయాళంలో 4, తమిళంలో ఒక నవల.. పుస్తకరూపంలో వచ్చాయి. బాలల కోసం ఆరు సై - పై నవలకలు రాశారు. భాషా పురస్కారం, చానో సాహిత్య పురస్కారం, వాసిరెడ్డి సీతాదేవి సాహిత్య పురస్కారం, కొవ్వలి సాహిత్య పురస్కారం, మాడభూషి రంగాచారి స్మారక పురస్కారం, అభ్యుదయ సాహితీ పురస్కారం.. ఈయన అందుకున్న పురస్కారాలలో కొన్ని. వివిధ విశ్వవిద్యాలయాల నుంచి ఈయన రచనల మీద పన్నెండు మంది పీహెచ్.డి/ ఎంఫిల్ చేశారు. తరతరాల అణచివేతకు, తలాక్ బెదిరింపులకు తలొగ్గకండా.. ఎదురుతిరిగి, ఆత్మాభిమానంతో బతకడానికి సిద్ధపడ్డ ఓ ముస్లిం మహిళ కథే ‘సంకెళ్లు’ అని రచయిత చెబుతున్నారు.